

Leven

1. WAP EN ONDERSCHIED OP BASIS VAN DE LEEFTIJD

Life & Benefits, januari 2004

De WAP rangschikt het onderscheid dat gemaakt wordt op grond van de leeftijd van de werknemers die aangesloten zijn bij een collectief pensioenplan onder de **verboden discriminaties**. Dit is een belangrijke wijziging ten opzichte van de wet Colla waarin dat onderwerp niet aan bod kwam.

De WAP aanvaardt evenwel twee uitzonderingen op dit verbod:

- de mogelijkheid om de aansluiting van de werknemers tot hun 25 jaar uit te stellen,
- in de pensioenplannen met vaste bijdragen, wordt de verhoging van de bijdrage beperkt tot 4 % per leeftijdsjaar.

Vraag is of deze differentiaties niet teniet gedaan worden door de **antidiscriminatiewet**. Deze wet verbiedt inderdaad elk onderscheid dat o.m. gebaseerd is op de leeftijd, behoudens bij objectieve en met redenen omklede rechtvaardiging.

Op basis van juridische beginselen die bepalen dat voorrang moet verleend worden aan de meest recente wet (de WAP dateert van april 2003, terwijl de antidiscriminatiewet van februari 2003 dateert) en van een specifieke wet (zoals de WAP) ten opzichte van een algemene wet, kan men stellen dat de WAP prioritair wordt toegepast. Te meer daar ze niet tegenstrijdig is met de Europese wetgeving.

Uitstel van aansluiting tot de leeftijd van 25 jaar zou dus altijd moeten toegestaan zijn. Althans in bij Leven en Overlijden. Inderdaad de WAP heeft noch betrekking op de arbeidsongeschiktheid, noch op de medische kosten. Bijgevolg zou het voor alle zekerheid aan te bevelen zijn om degenen die jonger dan **25 jaar oud zijn onmiddellijk in arbeidsongeschiktheid en medische kosten aan te sluiten**.

Wat de leeftijdsverhogingen in de pensioenplannen met vaste bijdragen betreft (regel van de 4 %) wijst de commentaar van de WAP er op dat de differentiatie die op de leeftijd gebaseerd is gerechtvaardigd is om een spreiding van de financiering van het aanvullend pensioen over de hele duur van de carrière mogelijk te maken. Maar opgelet, deze regel wordt strikt geïnterpreteerd: differentiatie in functie van de leeftijd daar waar de bijdragen niet in een percentage van het loon zijn uitgedrukt is niet toegestaan, zelfs als die bijdragen jaarlijks met niet meer dan 4 % stijgen.

En de zelfstandigen ? Het sociale luik van de WAP is niet op hen van toepassing in tegenstelling tot de antidiscriminatiewet die zowel de loontrekkende werknemers als de zelfstandigen beoogt.

De bepaling van de categorie kan voor een zelfstandige bedrijfsleider voorwaarden omvatten m.b.t. minimumleeftijd en minimum dienstduur. Enige beperking: deze voorwaarden mogen in geval van een pensioenplan met vaste uitkeringen geen uitstel van de aansluiting tot na de leeftijd van 25 jaar voor gevolg hebben. Dit principe vloeit voort uit het nieuwe KB Leven van 14 november 2003. Indien ook hier het koninklijk besluit recenter is dan de antidiscriminatiewet, blijft het wel zo dat een koninklijk besluit op een lager niveau ligt dan een wet. Vandaar dat voorzichtigheid terzake geboden is, vooral als er geen redelijke rechtvaardiging is. Maar aangezien de groepsverzekeringen voor bedrijfsleiders waarschijnlijk progressief zullen verdwijnen ten gunste van individuele pensioenverbintenissen, moet het probleem niet overschat worden.

We noteren dat de invoering van de bepaling van de WAP, die elke differentiatie op basis van de leeftijd verbiedt, voor de bestaande plannen tot 1 januari 2007 werd uitgesteld. Dit zou de ondernemingen moeten in staat stellen hun pensioenplannen aan te passen. Zonder evenwel uit het oog te verliezen dat de antidiscriminatiewet wel sinds maart 2003 van toepassing is ...

2. WAP : OPLEGGING VAN EEN INDIVIDUELE PENSIOENVERBINTENS UITGESLOTEN

“Les pensions complémentaires en pratique”, Boek 7 – “Aspects fiscaux et parafiscaux”

De bijdragen die in het kader van individuele pensioenverbintenissen gestort worden ten voordele van

- niet bij een collectief pensioenplan aangesloten loontrekkende werknemers,
 - zelfstandige niet regelmatig bezoldigde bedrijfsleiders,
- worden als voordelen van alle aard beschouwd die uit hoofde van de begunstigde belastbaar zijn op het ogenblik van de storting ervan.

Deze individuele verbintenissen zijn in dat geval verboden in **individuele levensverzekeringen die onder de 3e pijler ressorteren**. Dat is in ieder geval de thesis die door de minister verdedigd werd tijdens de voorbereidende werken van de wet.

In de feiten hebben deze contracten evenwel een **bijzonder gemengd statuut**:

- de premies die door de onderneming gestort worden blijven onderworpen aan de taks van **4,40 %** om de eenvoudige reden dat het de werkgever is die technisch gezien de verzekeringnemer is;
- deze redenering wordt eveneens gevolgd om de **niet-toepassing van de anticipatieve taks op 60 jaar** te rechtvaardigen;
- in principe, aangezien het om een verbintenis van de 3e pijler gaat, zouden de uitkeringen logischerwijze enkel moeten belast worden in de hypothese waarin de begunstigde van het contract een belastingvermindering heeft opgeëist. Bij gebrek zouden de uitkeringen moeten vrijgesteld zijn. Nu moet men wel vaststellen dat de wet (art. 171, 2°, d van het WIB/92) een **automatische belasting tegen de aanslagvoet van 10 %** voorziet zonder een onderscheid te maken naargelang de belastingvermindering al dan niet door de begunstigde van de pensioenverbintenis gevraagd werd.

3. WAP EN BELOFTE VAN INVALIDITEITSKAPITAAL

Life & Benefits, februari 2004

De WAP verbiedt nieuwe pensioenbeloften in te stellen ten gunste van loontrekkende werknemers zonder exteriorisatie en naleving van enkele zeer strikte voorwaarden. Worden hier beoogd de voordelen bij Leven- Overlijden.

Wat de **individuele verbintenissen betreft inzake blijvende invaliditeit** (arbeidsongeschiktheid van meer dan een jaar), ook zij moeten **extern** gefinancierd worden. Maar er is meer. Op fiscaal vlak bestond de vrees dat de toekenning van een Invaliditeitskapitaal als voorwendsel zou gebruikt worden om aan de nieuwe voorwaarden te ontsnappen en aan de beperking van de aftrekbaarheid van de individuele pensioenverbintenissen (1.860 EUR voor 2004).

Sommigen verdachten de ondernemingen ervan dat zij bij lichte depressieve toestand of hardnekkige verkoudheid van een werknemer die op het einde van zijn carrière was, het kapitaal voor blijvende invaliditeit als pensioenkapitaal of vertrekpremie wilden gebruiken om zo door de mazen van het net te glippen.

De WAP heeft bijgevolg aan dergelijke verbintenissen een einde gesteld door **eenvoudigweg de fiscale aftrekking door de onderneming van een invaliditeitskapitaal te verbieden** en de belasting in hoofde van de begunstigde te voorzien onder het stelsel van de fictieve rente. Deze regel is zelfs van toepassing op de verbintenissen die vóór 1 januari 2004 gesloten werden en effectief vanaf die datum vereffend werden.

4. DE REGEL VAN DE 80 % EN VAN DE 100 % : STAND VAN ZAKEN

Fiscologue/ Fiscalog, oktober 2003, n°906 & Life & Benefits, februari 2004

De regering zou **de controle van de regel van 80 % willen vereenvoudigen**. Een werkgroep zou zich hierover moeten buigen. In afwachting wordt de huidige reglementering verder toegepast.

Wat de regel van de 100 % betreft, hier werd geen enkele uitspraak over gedaan. Hij blijft dus voorlopig dode letter.

Deze nieuwe regel impliceert dat de premies slechts aftrekbaar zijn in de mate waarin de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid die door de onderneming gefinancierd worden, met inbegrip van de wettelijke tussenkomst, een jaarlijkse rente vertegenwoordigen die geen 100 % van de jaarlijkse brutobezoldiging overschrijdt.

Wanneer een Invaliditeitskapitaal zal moeten in rekening genomen worden, zal het in een rente moeten omgezet worden om het aftrekbaarheidsplafond na te gaan. In principe zouden de omzettingscoëfficiënten die in aanmerking komen voor de regel van de 80 % hier niet mogen dienen. Inderdaad deze omzettingscoëfficiënten voor pensioenkapitalen worden

bepaald uitgaande van een lijfrente die ingaat op het moment van het pensioen. Een verbintenis bij arbeidsongeschiktheid moet daarentegen een vervangingsinkomen bieden tot de pensioenleeftijd en niet vanaf die leeftijd. Dit betekent dat deze coëfficiënt elk jaar zou moeten herberekend worden en dat hij zal afnemen naarmate de belangstellende de pensioenleeftijd bereikt.

Sommigen zouden deze regel van de **100 % ook willen uitbreiden tot de uitkeringen die in geval van overlijden worden uitgekeerd**. Wat **tegenstrijdig** is met de **fiscale wetgeving** die deze mogelijkheid nooit voorzien heeft. Zonder het over de praktische problemen te hebben die hierdoor zouden veroorzaakt worden. Hoelang zou de begunstigde verondersteld worden te leven met het ontvangen kapitaal. Tot zijn pensioen of tot het einde van zijn leven? Quid als de begunstigten (zoals de “kinderen” of de “erfgenamen”) op het ogenblik van de betaling van de premies niet gekend zijn? Quid ook wat de discriminaties betreft die een dergelijke regel zou kunnen veroorzaken als de werkgever voor elke werknemer het overlijdenskapitaal zou moeten moduleren in functie van de identiteit van de begunstigten, hun leeftijd en hun band met de aangeslotene?

Deze limiet van 100 % is, buiten het feit dat ze onwettig lijkt, praktisch onuitvoerbaar in het kader van de dekkingen in geval van overlijden.

5. GROEPSVERZEKERING EN VERJARING

Arbeidshof Antwerpen, 3 juni 2002, Journal des Tribunaux du Travail 2004, p. 28

De handeling tot uitkering van een kapitaal in het kader van een groepsverzekering is onlosmakelijk verbonden aan het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

De begunstigde zou geen recht op een aanvullend pensioen hebben gehad als hij geen arbeidsovereenkomst had gehad. Deze handeling is bijgevolg onderworpen aan **dezelfde verjaringstermijn van een jaar die voorzien is door de wet op de arbeidsovereenkomst**.

Maar de verjaring begint zelf te lopen vanaf het moment waarop de schuldvordering opeisbaar wordt, zelfs als dat moment meer dan een jaar na de stopzetting van de arbeidsovereenkomst valt.

Marktinformatie

1. ANTI-EMIGRATIECLAUSULE EN INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

Hof van Cassatie, arrest van 5 december 2003, www.cass.be

Zoals ideereen weet bevat artikel 364bis WIB/92 een wettelijke fictie iets waarin België bedreven is en waarbij, wanneer kapitalen in het buitenland uitgekeerd worden aan een belastingplichtige die zijn woonplaats eerder naar het buitenland getransfereerd heeft, verondersteld wordt dat de betaling de dag vóór die transfer heeft plaatsgevonden. En zo is de klus dan geklaard... De internationale overeenkomsten hebben dan geen uitwerking en België kan op zijn gemak belasting heffen. Deze anti-emigratieclausule werd nu veroordeeld, ook door het Hof van Cassatie.

In zijn vonnis van 5 december 2003, heeft het Hof bevestigd dat de Belgische bepaling de preventieve overeenkomst van dubbele belasting schond die met Frankrijk gesloten werd. Deze overeenkomst gaf aan Frankrijk als verblijfstaat van een gepensioneerde de exclusieve bevoegdheid om het aanvullend pensioenkapitaal te belasten dat in België gefinancierd werd. En zelf indien, zoals in dit geval, Frankrijk zijn belastingsrecht niet uitoefent, mag België het niet in eigen voordeel recupereren om zelf die uitkering te kunnen belasten.

Bijgevolg zijn er op dit ogenblik voldoende juridische argumenten om **artikel 364bis niet meer toe te passen bij een internationale overeenkomst die de heffingsbevoegdheid aan een buitenlandse verblijfsstaat toekent**. Er zal dus geen automatische heffing van de beroepsvoorheffing meer zijn. Bijgevolg keert men weer naar de gewone toepassing van de internationale overeenkomsten. Voor Frankrijk, bijvoorbeeld, zal een eenvoudig verblijftest volstaan om geen beroepsvoorheffing in België meer te moeten heffen.

2. DE HOEDANIGHEID VAN BEWONER VAN HET KONINKRIJK

Hof van Cassatie, arrest van 16 januari 2004, www.cass.be

Het Hof van Cassatie herinnert er zopas aan dat de fiscale woonplaats de plaats is waar men een werkelijke woning bezit en waar men voornemens is zich te vestigen of, zelfs na lange afwezigheid terug te keren.

Een belastingplichtige gaat zijn beroep uitoefenen in Kongo. Zijn familie blijft in België en heeft er haar woonplaats. De arbeidsovereenkomst van de belastingplichtige (voor een hernieuwbare duur van een jaar) voorziet twee reizen per jaar naar België. Een belangrijk deel van de inkomsten die in Kongo geïnd worden, wordt op de Belgische rekening van de betrokkene gestort. Op grond van deze diverse elementen, beschouwde het Fiscale Bestuur dat deze persoon nog steeds bewoner van het Koninkrijk was en bijgevolg onderworpen was aan de Belgische belastingen.

Het Hof van Cassatie volgde het bestuur hierin en herinnerde eraan dat de fiscale woonplaats een feitelijk begrip is. Aangezien de bewuste belastingplichtige nooit zijn voornemen gemanifesteerd had om zijn gezin naar Afrika over te brengen, behield hij dus de hoedanigheid van « bewoner van het Koninkrijk ».

3. BELASTING VAN DE PENSIOENEN TUSSEN BELGIE EN NEDERLAND

Arbitragehof, arrest van 4 februari 2004, Belgisch Staatsblad van 23-02-04

Het Arbitragehof heeft onlangs **een vonnis geveld dat de bepalingen bevestigt die in de nieuwe internationale overeenkomst verschijnen die tussen Nederland en België gesloten werd over de belasting van de pensioeninkomsten.**

Het Hof vond geen enkele discriminatie. Bedoeling was een evenwicht te bekomen tussen de fiscale voordelen die toegestaan worden bij de opbouw van het aanvullend pensioen en de belasting ervan op het ogenblik van de vereffening en op die manier « pensioenvlucht » te vermijden.

De verdeling van het heffingsrecht tussen België en Nederland wordt dus verder toegepast. In principe zijn de inkomsten belastbaar in de Staat waarin de belastingplichtige zijn verblijfplaats heeft. De bronstaat behoudt evenwel een heffingsbevoegdheid onder bepaalde voorwaarden (opbouw van het pensioen vergemakkelijkt door fiscale voordelen die door de bronstaat toegekend worden, geen belasting tegen de aanslagvoeten die over het algemeen van toepassing zijn op de inkomsten van loontrekkende werknemers (progressieve aanslagvoeten) in de verblijfstaat en overschrijding van een drempel van 25.000 EUR).

Zo zullen sommige mensen die in België verblijven en bovenwettelijke pensioenen ontvangen uit Nederland voortaan in dat land belast worden tegen een hogere aanslagvoet dan deze die voorheen in België toegepast werd...

4. DE CBFA PLEIT VOOR EEN HERVORMING VAN DE STATUTEN VAN DE MAKELAARS

De Tijd, 9 februari 2004

De CBFA wil een “**strenger**” statuut voor de verzekeringsmakelaars. Om de consument beter te beschermen in geval van faillietverklaring of beslaglegging, zou het controleorgaan de makelaars die in het kader van spaarverzekeringen (takken 21 en 23) actief zijn willen verbieden om nog premies cash te ontvangen of contracten cash te vereffenen. De stortingen en betalingen zouden nog enkel via overschrijving mogen gebeuren. Voor de inning van de premies van de andere verzekeringsproducten, pleit de CBFA voor de opening van specifieke rekeningen, naar het voorbeeld van de notarissen met derdenrekeningen.

5. SAMENWONING: NOG STEEDS EEN PRECAIRE SITUATIE

Vrederechter van Charleroi, 3 maart 2003, Journal des tribunaux 2004, p. 101

Ook al is samenwonen nu niet meer strijdig met de openbare orde, toch is het zo dat de partijen **elk het aandeel van het risico moeten dragen dat voortvloeit uit het precaire van hun situatie**. Zo moet nooit worden vergeten dat een samenwonende geen enkel successierecht recht heeft ten aanzien van de erfenis van de partner.

Twee personen leefden in buitenechtelijke samenwoning. Eén ervan, die een kind had, overleed. Het kind wilde dat de partner van de overledene de woning verliet waar hij al 32 jaar woonde...

Wat, volgens de rechter, moreel gezien zeer betwistbaar is, maar dat van rechtswege verantwoord is.

De samenwonenden hadden geen verklaring van wettelijke samenwoning afgelegd. En volgens het Belgisch recht wordt samenwoning niet gelijkgesteld met het huwelijk. Aangezien geen enkele beschermingsmaatregel genomen werd om het recht op normaal verder bestaan van de andere in geval van vooroverlijden van één van de beide partners, werd de overlevende partner gedwongen het huis dat hij bewoonde te verlaten ...